

MPUMBA MUO

Mpfumba muo yi biala bee manzi momeaa ri. Lin muantua'g pfumba muo, ndzima pil yi nyi bo ywaa na gyuma nye. Di ka pil rinye nlang ma bo kile nye lii gyuma, mua rinye yi nambvul ywu. Mbvu mbpi mbvu, mpfumba muo gyu buang botua'g kee balee bvu. Mam ma balee be bio mpfumba muo ri yi lab wo sil vul muantua'g madzio nyul ri, hea na lab ya'g wo sa na nyul ma mua ba'g kile na be na tang bidu ywua na nye pe na nye ba'g mbpogu.

Lin vi lab lab madzio sil vu mur nyul ri, ye wum lee naa tang madzio nyul dzimle bo wa'g bvu bal tang madzio nye buama. Yimba mbpi yimba mur yi, nye yi nambvul pfumba muo napan pil madzio ma sil nye vu nyul ri. Di bee gina kee balee be bio pil bubue'g mua bo tara ye, ywa ya'g na bo ye van'ga mpfunde mpfunde.

Na ywe yi nambvul kuiga limbo naa nyul ndzimle ma mur madzio bvubvu ?

Lin nyul ndzimle ma mur madzio bvubvu, ywe ki nyina naa num na gim bi sil nye be nsuasa., mii ma sil nye nii bidogo ri, ywe ki nyina na nkee nzii nye nii nyul ri, mii ma sil nye zirga ki manzuel.

O pe naa mpfumba muo ma mua nwo wa'g dig ke keeke ri , ywe ywia na sa mbpi:

Lina nye taare mpfumba muo, taara na le nye binyul-nyul tenate. .binyul-nyul bi yi na mala wa bi yi nambvul be madzio ma nlisi, madzio mintuaga maka ma amfel, madzio mintuaga maka ma dii, ka na mintuaga bokarot, madzio bogio SRO bo le bur didokta ri, to ya'g naa minziinzii madzio manyul.

Mur pfumba muo ga bele mbpa di diu wang ka na nyul sa bir mavure . Di ka mua pfumba muo ga wumle nyul binyul-nyul vi nzi lab na bie bina ; ywa'g dig bil na tia'g ; ba'g na dzisoo, ywe kanda sue'g na le le nye bie. Ka ye nke ma pan na nye wuga, zangla buang minpala'g mi langa tsina ywe nie'g taare na le nye bie buang bitu'g buang bitu'g, tsiru'g tsiru'g.

Binyul-nyul bibia bina ba'g kee le bie mua na bilee-lee, bo le nye bie mbpi :

-Tsil kob pu'g ma mua ga pongle lunde mimbvu mimba.

-Kob mandzima pu'g ma nyi mbpi nyi nlunde ma ka ya'g mbal ma mimbvu mimba.

Ywog naa binyul-nyul bina, la'g bie muantua'g pil mbpi pil nye sa bisabli ka na pil nye gyue'g yie madzio. Nyulga nye bie na kob ka na tu'g, to muantua'g nsoanga ma wun, la'g nye bie mbpi vi lee gina. Ywa'g dig biala na mur bo gio biberong nagi ye ngamla bvubvu pe ba'gle biberong ntanea. Lab gin'ga biberong bio na ye yi naa nye ya'g na bo wa'g pan mua na mabee maka'g maka'g. Nte mbpi nte muantua'g wum nyul, la'g nye sa nyul.

Lin muantua'g tara ye dzii naa nye di'g. Lab gina balee na be pue'gpue'g pu'g ma bigiel bibuang na mur nyenywua nkee yi nyul ri, ka na nyi yi ntiaga. Ka.'g bur boywema ye dzii bo bidu bi nie'g bo le nyul hea na mbvul nte mbpi nte bee yi bo nyul ri, to ba'g taare mere ya'g na be mbpambpa. Lin mur di bvubvu, ye yi nambvul sa naa mur balaa na ke piong ;di ywa'g dig bie'g, ye ya'g bo yi nambvul sa naa mur ba'g mbpambpa.

Lin muantua'g tara mpfumba muo, la'g nga nye bidu mua sa mua sa. ye kuel naa muo koaga nye bidu mbpambpa. Di lin mpfumba muo nsil ma, la'g mua bidu bal tang ywe nzi nye le le. Ye bo ki kuel na nye niga nung bvimbi.

Bidu bi nie'g le mur nyul bi yi naa : bopfu, maki, tsir bo nzi biigi ki mawang ka na mavure, sodza, mbia akukun bo nzi sil kua'g, bofu.

Bidu biog bi le mur mbvul bi yi naa : nlisi, manzu, bipopo, bopom de tere, kurkur ka fufu mimpur. Mbpi vi mbue lee, bur bo pfumba muo ba'g dig di bidu mawang ka nyul sa bir mavure, mimbvulebii bibvuma bo yi nambvul biigi, manyue'g, bidu bi bvu bikumba'g bi ngiambo.

Dilgu bube'g mua bel yi na mala kee balee bvu, balbal lin nye nzii lang muo. Boagial bo le buang mabel bog ya'g bo ywua na di bidu bi le mur nyul na bi bi le mbvul. Ye ki bvulgu bo manyang mabel ri.

Manyang ma vu mura mabel ri mo ma yi bidu bi balee be na mala pu'g ma bubue'g nua. Ma kamla ya'g mua na mabee maka'g maka'g. Diu bo gio bel yi mbpa kee balee bvu, ya'g dzii le na bo giamba ye, ya'g nyama le ; ya'g ka'g le, ye nyimle nlar pa'gla ma mua bana nyung, ma'g dzii le mon nagi boagial bo bir mo nziinzii.

Ka ywe nyina muantua'g bie'g na nyampun mvur luanga bana, taara nung nye ywe kanda na nye dokta :

- Ka ywe nyina naa muantua'g yi ntiaga
- Ka ywe nyina naa muantua'g tara yoo
- Ka ywe nyina na muantua'g wuga bvubvu
- Ka ywe nyina na muantua'g lang muo
- ka ywe nyina na muantua'g nzii sil koa
- Ka ywe nyina na matsie ma yi muantua'g bisabli ri
- Ka ywe nyina na mii ma sil nii mua bidogo ri
- Ka ywe nyina na bvuble sil pagoo muantua'g.
- Ka ywe taare na ywe gyuma muantua'g ndtoo di malanga mafu maba, muantua'g kile be mbpambpa.

Sa ginga yi mbpa limbo yi naa ka ywe mvu ma na muantua'g dokta, ywa'g dig tel nye nlea mabiang.

Kanda sue'g na le nye mo mbpi dokta nzi lee ywe, nakepan lin mua ki be mbpambpa.

Sa'g bikil. Ka ywa'g wum le naa bee vur na vur gina niga vanga bo mua, ywe ywaa na sa mbpi :

- Dilga mua nwo mabel
- nyulga mua madzio, mintanea madzio bo nzi sil tuog ka na mo bo nzi dzilgu zie ri tang mawula mankolo bvubvu
- sue'g na ywe taare ngiambo bidu, taara sua mabuo
- ywa'g dig sa bisabli numa mbpi numa ri, hea ka ywe mur wum sa muo, nye biala na mugu
- To bisabli bi muantua'g, vusa bie bvugu ritu, ka na dila bie mate ri si.
- sa'g buangbotua'g numba balbal pe vumla na kulngungu
- duo mbpi duo, di'g bidu bi le mur nyul ka na bi bi le mur mbvul (sodza, akukun, bofu, botsir, maki, nlisi, mimpur).